

पुर s. v. अन्तर.) ²The palace of a king. ³The wives of a king, (collectively). ⁴The principal wife of a king, a queen (accord. to a comm.). E. अन्तर and पुर.

अन्तःपुरचर Tatpur. (-रः) One who has access to a gynæceum, an attendant in a gynæceum. E. अन्तःपुर and चर.

अन्तःपुरजन Tatpur. m. (-नः) The women of a gynæceum. E. अन्तःपुर and जन.

अन्तःपुरप्रेषा Tatpur. f. (-ष्ठा) A female servant of a gynæceum. E. अन्तःपुर and प्रेषा.

अन्तःपुरसहाय Tatpur. m. (-यः) An assistant belonging to the gynæceum or inner apartments (compare स्थापत्य); such assistants are: 'dwarfs, eunuchs, Kirátas or mountaineers — retained as guards — Mlechchhas or barbarians, Abhiras, the mock-brother-in-law of a king — i. e. the brother of his concubine — humpbacks, mutes &c. E. अन्तःपुर and सहाय.

अन्तःपुराध्यक्ष Tatpur. m. (-क्षः) The overseer of a gynæceum. E. अन्तःपुर and अध्यक्ष.

अन्तःपुरिक [An incorrect reading instead of अन्तःपुरिक]

अन्तःपुरुष Tatpur. m. (-षः) The interior of man; e. g. यो ऽयमन्तःपुरुष आकाशो यो वै सो ऽन्तःपुरुष आकाशः — comp. अन्तरपुरुष and अन्तर्हृदय. E. अन्तर and पुरुष.

अन्तःपूय Bahuvr. m. f. n. (-यः-या-यम्) Festering (as an ulcer). E. अन्तर and पूय.

अन्तःप्रज्ञ Bahuvr. m. f. n. (-ज्ञः-ज्ञा-ज्ञम्) ¹(In the Upanishads.) Deriving its knowledge or intellectual properties from the activity of the interior sense (compare अन्तःकरण) as the Soul when it is तैजस q. v., opposed to वहिःप्रज्ञ or deriving its knowledge through the medium of the exterior senses, e. g. स्वप्नस्थानो ऽन्तःप्रज्ञः, whereon a comm. विश्वस्य बाह्येन्द्रियजन्यप्रज्ञायास्तैजसस्य मनोजन्यप्रज्ञायाश्चान्तःस्त्वाविशेषादन्तःप्रज्ञत्वविशेषणं न व्यावर्तकमिति तच्चाह । ... उपपादितं तावद्विश्वस्य वहिःप्रज्ञत्वं तैजसस्त्वन्तःप्रज्ञो विज्ञायते बाह्यानीन्द्रियाख्यपेक्ष्य मनसो ऽन्तःस्त्वात्तत्परिणामत्वाच्च स्वप्नप्रज्ञायास्तद्वानन्तःप्रज्ञो युज्यते. — ²Knowing what passes in the mind, knowing one's self. E. अन्तर and प्रज्ञा.

अन्तःप्रतिष्ठान Tatpur. n. (-नम्) Residing in the interior, being in the interior; e. g. in a Púrvapaksha of a Sūtra of the Vedānta शब्दादिभ्यो ऽन्तःप्रतिष्ठानात् (the supreme Lord is) not (Vaiśvānara) on account of the "word" (Vaiśvānara itself which means fire) — शब्दस्त्वात् । वैश्वानरशब्दो न परमेश्वरे सम्भवति । अर्थान्तरे कृत्वात् —, on account of "and so on" (the word fire having other distinct applications as in sacrificial acts &c.) — and on account of (it being said that it has) its residence in the interior (of the man, i. e. since it may have the meaning of stomachic or fire of digestion, according to the vaidik passage: स यो हैतमग्निं वैश्वानरं पुरुषविधं पुरुषे ऽन्तःप्रतिष्ठितं वेद स सर्वज्ञानमन्ति). [In the valuable edition of the Ved. Sūtra by Dr. Rōer the comm. to. 1. 2. 26 is to be read like the native edit., viz. शब्दादिभ्यो ऽन्तःप्रतिष्ठानाच्च । शब्द०.] E. अन्तर and प्रतिष्ठान.

अन्तःप्रतिष्ठित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Residing or being in the interior, e. g. fire, which is in the digestive organs. See the preceding. E. अन्तर and प्रतिष्ठित.

अन्तःप्रमोद I. Tatpur. m. (-दः) Interior joy.

II. Bahuvr. m. f. n. (-दः-दा-दम्) Inwardly rejoiced. E. अन्तर and प्रमोद.

अन्तःशरीर Tatpur. n. (-रम्) The interior of the body. E. अन्तर and शरीर.

अन्तःशरीरवृत्ति Bahuvr. m. f. n. (-त्तिः-त्तिः-त्ति) Displaying its activity or acting within the body (as मनस). E. अन्तर-शरीर and वृत्ति.

अन्तःशूल Bahuvr. m. f. n. (-लः-ल्ला-ल्लम्) ¹(In Medicine.) Containing inside a splinter, a thorn or a similar extraneous body (as a wound). ²Sinful (liter. having inside a thorn, scil. produced by sin). E. अन्तर and शूल. [A word अन्तःशूल्य which is exhibited somewhere, does not exist.]

अन्तःशिला Tatpur. f. (-ला) The name of a river rising from the Vindhya mountain. Also read अन्तःशिला 'flowing amidst rocks'. E. अन्तर and शिला.

अन्तःशुद्ध Tatpur. m. f. n. (-द्धः-द्धा-द्धम्) Purified inwardly, having a pure mind. E. अन्तर and शुद्ध.

अन्तःशेष Tatpur. m. (-षः) The interior or connecting link, support. E. अन्तर and शेष.

अन्तःशेषण Tatpur. n. (-णम्) The same as अन्तःशेष. E. अन्तर and शेषण.

अन्तःसञ्ज्ञ Bahuvr. m. f. n. (-ञ्ज्ञः-ञ्ज्ञा-ञ्ज्ञम्) Sensitive (said of plants in general which, according to the native theory, from being affected by the quality of darkness or sinfulness — तमस — are merely capable of sensation or of agreeable and disagreeable feelings, but not of exterior manifestations), e. g. तमसा बद्धरूपेण चेष्टिताः कर्महेतुना । अन्तःसंज्ञा भवन्त्येते सुखदुःखसमन्विताः; comp. अन्तर्ज्ञेय. E. अन्तर and संज्ञा.

अन्तःसत्त्वा Bahuvr. f. (-त्त्वा) ¹A pregnant woman; compare ससत्त्वा. ²A name of the marking nut or Malacca bean (Semecarpus anacardium) ('the acrid juice contained in the cells between the laminæ of the shell of this nut, according to Ainslie, is considered as a valuable medicine by the Hindus in scrophulous, venereal and leprous affections'). E. अन्तर and सत्त्व 'lit. having a being or essence inside'.

अन्तःसदसम् Avyayibh. In the middle of the assembly. E. अन्तर and सदस्, samās. aff. अच्.

अन्तःसन्ताप Tatpur. m. (-पः) Interior pain, grief, sorrow. E. अन्तर and संताप.

अन्तःसलिल I. Bahuvr. m. f. n. (-लः-ला-लम्) Containing water ('lit. having water inside'), as a river (compared f. i. to a pregnant woman).

II. Tatpur. n. (-लम्) Water running by a subterraneous passage, subterraneous water (?). E. अन्तर and सलिल.

अन्तःसार I. Tatpur. m. (-रः) Interior essence, also in a figur. sense, internal stores or treasures, e. g. नापीडिता वमन्युच्चैरन्तःसारं महीपतेः । दुष्टव्रणा इव प्रायो भवन्ति हि नियोगिनः.

II. Bahuvr. m. f. n. (-रः-रा-रम्) ¹Having essence, strong, powerful (e. g. a minister). ²Heavy, ponderous (e. g. a cloud). E. अन्तर and सार.

अन्तःसुख Bahuvr. m. f. n. (-खः-खा-खम्) Who derives his happiness (only) from (subjects concerning) the Soul (not from exterior objects), e. g. यो ऽन्तःसुखी... स योगी ब्रह्मनिर्वाणमधिगच्छति (a comm. अन्तरात्मन्येव सुखं यस्य । न विषयेषु); compare अन्तराराम. E. अन्तर and सुख.